

INBRENG VOOR COMMISSIEDEBAT WATER

SAMEN VOOR EEN

WATERROBUUST NEDERLAND

24 september 2025

Nederland heeft internationaal een sterke reputatie op het gebied van waterbeheer, maar staat nu voor urgente uitdagingen: droogte, waterkwaliteit en beschikbaarheid van drinkwater zetten onze welvaart onder druk. VNO-NCW en MKB-Nederland delen bij dezen onze zorgen:

1. Effectieve aanpak droogte

Wij pleiten voor een robuuste aanpak van droogte, met aandacht voor crisismaatregelen en langetermijnoplossingen. Daaronder valt efficiënter drinkwatergebruik, beter vasthouden van zoetwater door daarvoor (veel) meer ruimte te maken en bedrijven meer handelingsperspectief bieden bij droogte.

2. Voldoende beschikbaarheid drinkwater

Waarborg de (wettelijke) toegang tot drinkwater voor bedrijven. Benut nationaal instrumentarium (Dwingende reden van openbaar belang, Nota Ruimte) Verduidelijking van de huidige Drinkwaterwet is daarvoor nodig. Dit lost de huidige onduidelijkheid die er bestaat op.

3. Haal onzekerheid KRW-doelen weg

De gevolgen van het niet halen van alle KRW-doelen geeft juridische onzekerheid voor bedrijven. Wij vragen de minister om een diepgaande analyse van juridische risico's, met aandacht voor de praktische gevolgen voor sectoren en de bewijslast voor bedrijven.

4. Zorg voor een effectieve PFAS-aanpak

Voor een effectieve PFAS-aanpak is nodig om de zorgen serieus te nemen, een oplossing te vinden voor om noodzakelijke producten hier te kunnen blijven produceren en de uitvoeringscapaciteit bij het bevoegd gezag te versterken.

Position paper water VNO-NCW en MKB-Nederland

1. Effectieve aanpak droogte

In een effectieve droogteaanpak zou in ieder geval het volgende moeten worden meegenomen:

- **Onverminderde inzet drinkwaterbesparing.** Bedrijven werken gezamenlijk aan efficiënter gebruik van drinkwater. Recent heeft de Algemene Rekenkamer IenW opgeroepen om stevig in te zetten op besparingsmaatregelen. Extra capaciteit en middelen vanuit IenW zijn nodig om de uitvoering te versnellen. Die oproep steunen wij.
- **Houd zoet water veel beter vast.** Nederland is aangelegd om zoet water zo snel mogelijk af te voeren richting zee. Langere perioden van droogte en extremere neerslag maken het noodzakelijk om zoet water beter te bergen. Ruimte daarvoor moet worden vastgelegd in de Nota Ruimte en Nationale Klimaatadaptatie Strategie, met voldoende financiële middelen. In de gebouwde omgeving kunnen wadi's en vergroening vaker worden toegepast om (kleinschaliger) water beter vast te houden.
- **Handelingsperspectief bedrijven in crisisaanpak.** Momenteel ontbreekt bij de droogtemonitor van Rijkswaterstaat aandacht voor de impact op waterafhankelijke bedrijven. Maak daarnaast concreet welke maatregelen waterafhankelijke bedrijven kunnen of moeten treffen als het 'code rood' is. IenW kan hierin verduidelijken.
- **Een uitvoerbare koelwateraanpak.** IenW doet momenteel onderzoek naar de gevolgen van een meer begrensde beoordelingssystematiek voor het lozen van restwarmte. Hierin is flexibiliteit nodig. Zo voorkomen wij dat gascentrales en maakbedrijven moeten worden afgeschakeld, met grote risico's voor de energievoorziening en ketens.

Droogte heeft grote impact op het bedrijfsleven

Ook 2025 is het weer droog geweest waardoor het neerslagtekort rond de 5% droogste jaren uit kan komen.¹ Droogte heeft grote gevolgen voor natuur, bedrijven, drinkwaterbedrijven, scheepvaart, burgers en agrariërs. Zo kan de bevaarbaarheid van rivieren en kanalen in het geding komen, koelwaterlozingen lastiger worden, verzilting een steeds groter probleem gaan vormen en de drinkwatervraag van huishoudens zo pieken dat hierdoor de capaciteit van drinkwaterbedrijven knelt. Klimaatverandering maakt het waarschijnlijker dat wij met langere periodes van droogte te maken krijgen (en tegelijk extremer weer in de vorm van hevige neerslag).

2. Zorg voor voldoende beschikbaarheid drinkwater

Voldoende aanbod van drinkwater is nodig om tekorten te voorkomen. Zorg daarom voor:

- **Uitvoering uitbreiding drinkwateraanbod.** Pas principe 'dwingende reden van groot openbaar belang' in het wettelijk traject Regie Huisvesting toe als het Actieprogramma Beschikbaarheid Drinkwaterbronnen onvoldoende tot realisatie van uitbreiding leidt. Maak ruimte voor drinkwater in de relevante (ruimtelijke) Rijksprogramma's zoals de Nota Ruimte.
- **Waarborg toegang tot drinkwater voor bedrijven die niet zonder kunnen.** Recent is discussie ontstaan over de vanzelfsprekendheid om deze bedrijven en

instellingen te belevaren. Wij denken daarom dat verduidelijking nodig is in de Drinkwaterwet. Dat heeft Berenschot¹ ook geconcludeerd. Zo is duidelijk dat ook zakelijke gebruikers van water van drinkwaterkwaliteit kunnen blijven rekenen op de wettelijke leveringsplicht en zorgplicht. Wat ons betreft gaat dat over toepassingen waar water van drinkwaterkwaliteit nodig is, en waarbij laagwaardig gebruik wordt voorkomen.

Drinkwater nodig in een variëteit aan sectoren

Bedrijven en instellingen hebben drinkwater voor allerlei toepassingen nodig. Ziekenhuizen hebben drinkwater nodig voor bijvoorbeeld het beschermen van de patiënten tegen ziektekiemen. Industriële bedrijven gebruiken drinkwater voor de productie van bijvoorbeeld levensmiddelen. Het mkb heeft ook drinkwater nodig, voor bijvoorbeeld het bakken van brood of gebruik in de horeca.

3. Haal onzekerheid Kaderrichtlijn Water weg

Hoewel de waterkwaliteit afgelopen decennia flink is verbeterd², zijn nog grote stappen nodig om in 2027 aan de eisen van de Kaderrichtlijn water (KRW) te voldoen. Met ons eigen 'Actieprogramma KRW bedrijfsleven' dragen wij hieraan bij.³ Tegelijk is het duidelijk dat niet alle doelen gehaald worden.⁴ Dat geeft Nederlandse bedrijven grote juridische onzekerheid. Over eigen activiteiten, en over het effect van eigen inspanningen om de waterkwaliteit te verbeteren. De Minister heeft de Kamer toegezegd om de juridische risico's met betrekking tot de KRW te analyseren.⁵ Wij vinden dat bij die analyse specifieke aandacht moet zijn voor:

- **De verwachte concrete gevolgen voor toekomstige én bestaande vergunningen van bedrijven.** Hierbij moet ook de omvang van de bewijslast waaraan moet worden voldaan worden meegenomen.
- **Uitgewerkte juridische casestudies** omdat een algemene juridische verhandeling volgens ons onvoldoende is. Het gaat om de vraag wie verantwoordelijk is als een water waarop bedrijven lozen niet aan de KRW voldoet en de risico's voor individuele vergunningen, ook als die recent zijn geactualiseerd.
- **Gezamenlijk optrekken met andere Europese Lidstaten en de Europese Commissie.** De in Brussel op 4 juni gepubliceerde Water Resilience Strategy, die de uitvoering van de KRW ook benoemt, biedt hiervoor (ook) een goede aanleiding.

Voorkom stikstof 2.0!

We vrezen, en niet zonder reden, dat een herhaling van zetten zoals bij het stikstofvraagstuk plaatsvindt, waarbij risico's voor vergunningsverlening consequent zijn onderschat, de (natuur)doelen keer op keer niet worden gehaald, en zowel bestaande als nieuwe vergunningen op losse schroeven staan. Met alle gevolgen van dien voor ons vestigings- en investeringsklimaat, de economie en onze werkgelegenheid.

¹ [Berenschotrapport leveringsplicht](#)

² Zie hiervoor [Rijkswaterstaat: waterkwaliteit](#)

³ Meer informatie kunt u [hier](#) vinden.

⁴ Zie [kamerbrief](#) van 20 december 2024 met de aanbieding van de tussenevaluatie KRW.

⁵ [Toezegging bij Water | Tweede Kamer der Staten-Generaal](#)

4. Zorg voor effectieve PFAS-aanpak

VNO-NCW en MKB-Nederland gaan, in lijn met de kabinetsbrief van d.d. 21 juli, voor een evenwichtige benadering om enerzijds de terechte zorgen over PFAS zo veel mogelijk weg te nemen, en gelijktijdig oog te hebben voor het belang van strategische autonomie en om noodzakelijke producten hier te kunnen blijven produceren.⁶ Een effectieve aanpak voor PFAS bestaat uit verschillende elementen waar wij de aandacht voor vragen:

- **Veel meer onderzoek nodig voor effectieve aanpak vervuiling** – Er is veel onderzoek nodig naar reproduceerbare meetmethoden, alternatieven, recyclingopties en saneringstechnieken voor bestaande PFAS-vervuiling. Nederland kan als wereldwijde koploper in innovatie en SSbD ('Save and Sustainable bij Design') de innovatie op deze gebieden aanjagen en de ontwikkeling van SSbD stimuleren. Zorg daarom voor krachtige innovatieprogramma's om zo snel mogelijk te zorgen voor betere alternatieven voor PFAS.
- **Versterk de uitvoeringscapaciteit bij het bevoegd gezag** – Zorg voor extra middelen om de uitvoeringscapaciteit bij het bevoegd gezag (Rijkswaterstaat, waterschappen, omgevingsdiensten) te versterken. Een effectieve restrictie vergt namelijk capaciteit en up to date kennis.
- **Pak PFAS-vervuilde locaties samen aan** - Een effectieve gezamenlijke aanpak van met PFAS-vervuilde locaties (brandblusschuim) kan een groter gezondheidseffect hebben dan een gedeeltelijk lozingsverbod, omdat veel PFAS via bestaande bronnen in het milieu komt. VNO-NCW en MKB-Nederland roepen lenW op om hiervoor met bedrijfsleven en decentrale overheden tot een concrete aanpak te komen.
- **Benut publiek-private samenwerking** - Om ongewenste situaties met PFAS te voorkomen werkt VNO-NCW en MKB-Nederland met lenW samen in het Nationaal Actieprogramma PFAS. Het actieprogramma ondersteunt en verbindt bedrijven, overheden en kennisinstellingen om tot alternatieven voor PFAS over te kunnen gaan. Steun dit actieprogramma met aanvullende middelen om die samenwerking ook in de toekomst voort te kunnen zetten.

Toepassingen PFAS zijn legio

Binnen de industrie worden PFAS in de vorm van fluoropolymeren toegepast in chemisch en thermisch veeleisende procesomstandigheden en essentiële producten. Denk hierbij aan buizen, kleppen, pakkingen, inwendige onderdelen van kolommen, voeringen, filters, membranen, diafragma's, hoogwaardige smeermiddelen, coatings, medicijnen en elektronica. Niet in alle gevallen zijn al alternatieven ontwikkeld die dezelfde veiligheid, bescherming van het milieu en productkwaliteit garanderen.

⁶ [Kamerbrief mogelijkheden en gevolgen nationaal PFAS-productverbod en PFAS-lozingsverbod | Kamerstuk | Rijksoverheid.nl](#)

Contact

VNO-NCW en MKB-Nederland

Willem van Toor

toor@vnoncw-mkb.nl
